

**Schriftelijke procedure Commissie voor Algemeen
Beleid, Financiën, Begroting en Justitie**

Begrotingsaanpassing 2022

Vragen aan minister Matthias Diependaele

van

Open Vld-fractie

CD&V-fractie (niets ontvangen)

Groen-fractie

Vooruit-fractie (niets ontvangen)

NV-A-fractie

Vlaams Belang-fractie

DD: 7 juni 2022

Inhoud

Indiener: Open Vld-fractie.....	3
1. Toename inkomsten erfbelasting.....	3
2. Vlaams Energiebedrijf	3
3. Coronaprovisie 2022	4
4. Verhoging VAK/VEK-buffer.....	4
5. Europese financiering Vlaams relanceplan	5
6. Impact Oekraïnecrisis	6
Indiener: CD&V-fractie (niets ontvangen).....	7
Indiener: Groen-fractie.....	7
1. Vorderingsaldo	7
2. Robuustere begroting.....	8
3. Schulden	9
4. Stikstofprovisie.....	10
Indiener: Vooruit-fractie (niets ontvangen)	10
Indiener: N-VA-fractie	10
1. Vlaams energiebedrijf (VEB).....	10
2. Impact situatie Oekraïne op provisie.....	11
3. Problematiek fiscale vrijstelling voor de onderzoekers hoger onderwijs	11
4. Tabel 2-1 (samenvatting evolutie bij ongewijzigd beleid BA 2022)	12
Indiener: Vlaams Belang-fractie	12
1. Bijkomende leningen voor 1,1 miljard euro.....	12
2. Overschrijding van de spilindex na de zomer van 2022	13
3. Afcentiemen i.p.v. bijkomende subsidiemechanismen als de Jobbonus.....	14
4. EU-ontvangsten en het relanceplan Vlaamse Veerkracht	14
5. Beleids- en vereffeningskredieten.....	16
6. Vlaamse Brede Heroverweging	17
7. Provisies.....	18
8. Provisie Programmatische Aanpak Stikstof (PAS)	18
9. Opkoopregeling voor varkens	19
10. Provisies Sociaal Akkoord Welzijn / Versterken Onderwijs.....	19
11. Financiële Operaties	20
Bijlage 1	22

Indiener: Open Vld-fractie

1. Toename inkomsten erfbelasting

De inkomsten erfbelasting nemen toe. Er wordt verwezen naar 1/ meer overlijdens en 2/ sterke toename nagelaten vermogen.

Tijdens de toelichting verwees de minister naar mogelijke impact vastgoedhousse en goede beursprestaties. Is de toename van het nagelaten vermogen een trendmatige vaststelling of eerder specifiek voor 2021 en 2022? Welke verklaring kan gevonden worden in de toename van het gemiddeld nagelaten vermogen? Is dit trendmatig of eerder te wijten aan enkele individuele grotere nalatenschappen?

Antwoord

Het gemiddeld nagelaten vermogen neemt jaar na jaar toe maar is voor overlijdens van 2021 sterker toegenomen in vergelijking met vorige jaren. De toename is eerder trendmatig. Ook de mediaan is immers sterk toegenomen in 2021. Die zou niet toenemen mocht de toename te danken zijn aan enkele individuele grotere nalatenschappen. De sterke groei kan worden verklaard door:

- De sterk gestegen prijzen op de vastgoedmarkt.
- De aandelenmarkten die zich na de aanvankelijke coronaklap (maart 2020) sterk hebben hersteld en eind 2021 noteerden op recordhoogten.
- De verschillende lockdowns in 2020 en 2021 die hebben geresulteerd in een terugval in de consumptieve bestedingen, terwijl de inkomens door de verschillende overheden op peil werden gehouden. Dat resulteerde in een toename van het vermogen.

Voor 2022 wordt in de begroting geen verdere groei in rekening gebracht. De aandelenmarkten noteren onder hun piekniveau van 2021. Er zijn geen lockdowns die de consumptie belemmeren. Tegelijkertijd is er een hoge inflatie waardoor minder kan worden gespaard.

2. Vlaams Energiebedrijf

Zowel de ESR-ontvangsten als de ESR-uitgaven van het VEB nemen aanzienlijk toe (+609 mio euro). Er wordt hier voor verwezen naar de gestegen energiekosten.

- i. Betreft dit enkel de gestegen energiekost voor de Vlaamse overheid?*
- ii. Wat is globaal voor de Vlaamse overheid de impact van de gestegen energiekosten?*
- iii. Hoeveel bedragen de energiekosten voor de Vlaamse overheid in totaliteit? (graag jaarlijkse cijfers voor periode 2017-2021)*

Antwoord

Voorafgaandelijk: als "Vlaamse Overheid" beschouwen we alle entiteiten die vallen onder het toepassingsgebied klimaatplan, en in de mate dat ze klant zijn bij VEB.

- i. Betreft dit enkel de gestegen energiekost voor de Vlaamse overheid?*
Nee, dit is de stijging van de energiekost van alle klanten van het VEB en is dus veel ruimer dan enkel de Vlaamse Overheid. Concreet slaat 84,8 mio euro op onze Vlaamse overheidsklanten. Zie ook vraag (ii)
- ii. Wat is globaal voor de Vlaamse overheid de impact van de gestegen energiekosten?*
Voor de entiteiten die vallen onder het toepassingsgebied klimaatplan en die klant zijn bij VEB bedraagt de ingeschatte stijging in 2022 ten opzichte van 2021: 84,8 mio euro.
- iii. Hoeveel bedragen de energiekosten voor de Vlaamse overheid in totaliteit? (graag jaarlijkse cijfers voor periode 2017-2021)*

Voor de entiteiten die vallen onder de bovenstaande definitie en die klant zijn bij VEB:

2017: € 51.051.701,76
2018: € 60.755.464,62
2019: € 52.334.990,38
2020: € 46.233.442,42
2021: € 73.222.351,00

3. Coronaprovisie 2022

De algemene toelichting verwijst naar 2 herverdelingen op de coronaprovisie. Kan een detailoverzicht gegeven worden van de stand van zaken inzake de inzet van de coronaprovisie 2022? Hoeveel werd reeds herverdeeld en ingezet? Graag overzicht per beleidsdomein.

Antwoord

Er werden bij begrotingsopmaak 2022 twee coronaprovisies voorzien:

- Enerzijds werd een provisie bij het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin (WVG) voorzien voor coronagerelateerde uitgaven van het beleidsdomein WVG zelf, ten belope van 40 miljoen euro VAK en VEK.
- Anderzijds werd een centrale coronaprovisie bij het beleidsdomein Financiën en Begroting (FB) voorzien waaruit alle beleidsdomeinen middelen kunnen opvragen, ten belope van 500 miljoen euro VAK en 700 miljoen euro VEK.

Op 11 maart 2022 besliste de Vlaamse Regering 13,13 miljoen euro VAK en 98,57 miljoen euro VEK te herverdelen vanuit de centrale coronaprovisie bij beleidsdomein FB en 40 miljoen euro VAK en VEK te herverdelen vanuit de coronaprovisie bij beleidsdomein WVG. Op 22 april 2022 besliste de Vlaamse Regering 88,58 miljoen euro VAK en VEK te herverdelen vanuit de centrale coronaprovisie bij beleidsdomein FB. Dit maakt dat er momenteel nog 398,29 miljoen euro VAK en 512,85 miljoen euro VEK beschikbaar is op de centrale coronaprovisie bij beleidsdomein FB. De coronaprovisie bij beleidsdomein WVG werd volledig uitgeput.

Er werd naar volgende beleidsdomeinen herverdeeld:

- beleidsdomein EWI: er werd in 2022 reeds 50,35 miljoen euro VAK en VEK herverdeeld vanuit de centrale coronaprovisie bij FB naar beleidsdomein EWI.
- beleidsdomein WVG:
 - o Er werd in 2022 reeds 51,36 miljoen euro VAK en 136,80 miljoen euro VEK herverdeeld vanuit de centrale coronaprovisie bij FB naar beleidsdomein WVG.
 - o Er werd in 2022 40,0 miljoen euro VAK en VEK herverdeeld binnen beleidsdomein WVG, vanuit de coronaprovisie bij WVG.

Een gedetailleerd overzicht met de herverdeelde bedragen per maatregel en per beleidsdomein werd opgenomen in Bijlage 1.

4. Verhoging VAK/VEK-buffer

De 100,0 miljoen euro buffer wordt opgetrokken met 125,0 miljoen euro VAK en 175,0 miljoen euro VEK om eventuele noden in het kader van Oekraïne op te vangen of andere budgetbehoeften naar het einde van het jaar te kunnen opvangen. Welke factoren liggen aan de basis van deze verhoging?

Antwoord

Bij de BO 2022 was er, zoals ook de jaren voordien, reeds een buffer voorzien van 100 miljoen euro VAK en VEK (provisie voor onverwachte gebeurtenissen, voorzien op begrotingsartikel CB0-1CBG2AB-PR). Deze wordt bij de BA 2022 opgetrokken met 125 miljoen euro VAK en 175 miljoen euro VEK.

Eenzijds wordt de buffer verhoogd met 50 miljoen euro VEK voor zuivere VEK-noden die kunnen ontstaan aan het einde van het jaar. Bij de BA 2021 was er gelijkaardig 100 miljoen euro VEK extra voorzien op de buffer voor begrotingsjaar 2021. Deze bijstelling volgde uit de beslissing om een begrotingsaanpassing licht te organiseren, waarbij de ramingen van de vereffeningsbehoeften niet werden geactualiseerd maar een extra centrale buffer werd voorzien om eventuele tekorten op te vangen. Gelet op de ervaring van 2021 werd gekozen om bij de BA 2022 de extra VEK-buffer te beperken tot 50 miljoen euro.

Daarnaast is er ook nog een verhoging met 125 miljoen euro VAK en VEK. De bedoeling is nog steeds om de begroting zo goed als mogelijk te ramen. De laatste jaren is er echter grotere onzekerheid in deze ramingen gesloten. Dit is niet anders in 2022 waarbij we geconfronteerd worden met twee belangrijke onzekere factoren. Enerzijds is er het conflict in Oekraïne waarbij het onduidelijk is hoe dit verder zal evolueren, anderzijds is er torenhoge inflatie waarbij we bijna maandelijks worden geconfronteerd met nieuwe inflatieversnellingen en records. Het zijn voornamelijk deze twee factoren die aan de basis liggen van de verhoging van de bufferprovisie.

5. Europese financiering Vlaams relanceplan

De algemene toelichting verwijst naar de mogelijke neerwaartse bijstelling van de Europese financiering met 1,718 miljard euro voor België. Voor Vlaanderen zou dit, volgens de verdeelsleutel voor de Europese relancemiddelen, neerkomen op 537 mio euro. Werden reeds formele afspraken gemaakt met de andere overheden in geval er effectief een lagere Europese financiering zou gebeuren dan initieel geraamd? Zal de lagere financiering worden verdeeld a rato van de afgesproken verdeelsleutel voor het Europees budget?

Antwoord

De RRF-subsidies worden op Europees niveau vastgelegd in twee afzonderlijke enveloppes: 70% in de periode 2021-2022 en 30% in 2023. Elke enveloppe is gekoppeld aan een afzonderlijke verdeelsleutel tussen de lidstaten. 70% is gebaseerd op de bevolkingsomvang, het omgekeerde bbp/hoofd en het relatieve werkloosheidspercentage van elke lidstaat over de periode 2015-2019. Dit deel staat reeds vast. 30% vervangt het werkloosheidspercentage, in gelijke verhoudingen, door de daling van het reële bbp in 2020 en de verandering van het reële bbp in de periode 2020-2021.

Als gevolg van de economische opleving in 2021 zou België een aanzienlijke vermindering van zijn 30%-portefeuille kunnen verwachten. Op basis van voorlopige cijfers van de Europese Commissie zou de verlaging van de subsidies ongeveer 1.410,64 miljoen bedragen. Uiterlijk op 30 juni 2022 zal de Europese Commissie een mededeling publiceren met de definitieve maximale financiële bijdrage.

Op de Interministeriële Conferentie Relance en Strategische Investerings van 27 april 2022 werd beslist dat het Nationaal Plan voor Herstel en Veerkracht aangepast zal worden aan de uiteindelijke maximale subsidiëring vanuit de EU. Concreet betekent dit dat Vlaanderen mogelijks finaal maximum 1,714 miljard euro kan verwachten. Verder werd de federale regering opgedragen om in overleg met de gemeenschappen en gewesten te beginnen met het opstellen van een aangepast plan.

Op 18 mei 2022 heeft zich evenwel een nieuw element aangediend met de publicatie van de RePowerEU-strategie door de Europese Commissie. In dat kader heeft de Commissie ook een wetsvoorstel neergelegd om de verordening (EU) 2021/241 tot instelling van de herstel- en veerkrachtfaciliteit te wijzigen met als doel de plannen van herstel en veerkracht te gebruiken om de RePowerEU-strategie uit te voeren. Door een extra RePowerEU-hoofdstuk aan hun nationale plannen toe te voegen kunnen lidstaten beroep doen op de subsidies en leningen die in dat kader ter beschikking zullen worden gesteld. Dat wetsvoorstel moet nu behandeld worden door het Europees Parlement en de ECOFIN-raad.

Wanneer de definitieve maximale financiële bijdrage die België zal ontvangen bekend is en er meer duidelijkheid bestaat over de concrete modaliteiten van RePowerEU, zal verder interfederaal overleg gevoerd worden over hoe om te gaan met de gewijzigde enveloppes.

Daarnaast is het belangrijk om aan te stippen dat in de begroting 2021 een algemene relanceprovisie van 4,3 miljard euro werd ingeschreven ter financiering van het plan 'Vlaamse Veerkracht' van de Vlaamse Regering. Herverdelingen van het relancebudget kunnen gebeuren volgens het tempo van de aangegane verbintenissen. We zullen het plan "Vlaamse Veerkracht" dus uitvoeren met de middelen uit de Vlaamse begroting. Naargelang de voortgang van de uitvoering van het herstelplan en het behalen van de mijlpalen en streefdoelen opgenomen in de bijlage van het uitvoeringsbesluit, wordt onze begroting aangezuiverd met de Europese middelen die binnen komen.

6. Impact Oekraïne-crisis

Obv de ramingen wordt een benodigd provisioneel krediet geraamd van 251,1 mio euro VAK en 240,7 mio euro VEK. Dit bedrag wordt forfaitair verlaagd tot 200 mio euro provisie. Daarnaast worden enkele bedragen rechtstreeks toegevoegd aan de desbetreffende artikelen (bvb. groeipakket).

- i. Welke impact wordt in totaliteit verwacht in 2022 als gevolg van de Oekraïne-crisis? Graag overzicht per domein (huisvesting, onderwijs, groeipakket, enz.).*
- ii. Op basis waarvan werd beslist tot forfaitaire beperking van de provisie?*

Antwoord

Binnen de Taskforce werd een matrix maatregelen uitgewerkt waarbij het model toelaat de budgettaire vertaling van de diverse beleidsacties dynamisch aan te passen in functie van wijzigingen in de gebruikte onderliggende parameters (bv. instroom, toename aandeel minder- en meerderjarigen in deze instroom, gecreëerde en toegewezen opvangcapaciteit, ..). Deze matrix dient als basis voor de bepaling van de provisie Noodfonds Oekraïne 2022 enerzijds en de open end regelingen Groeipakket en studiefinanciering anderzijds.

Voor wat de **provisie Noodfonds Oekraïne 2022** betreft is per 3 juni 2022 de actuele raming 239,6 miljoen euro VAK en 229,9 miljoen euro VEK. Daarbij is het wel belangrijk te duiden dat:

- Er vanuit het Ceval nog geen nieuwe raming van de verwachte instroom ontvangen werd die significant afwijkt van de ramingen die werden gebruikt bij de bepaling van het provisioneel krediet.
- De maatregelen met betrekking tot het beleidsdomein Werk gefinancierd zullen worden vanuit de REACT-EU middelen en dus niet langer opgenomen zijn in de provisie.
- De matrix maatregelen continu kan uitgebreid worden op basis van nieuwe besluitvorming (bv. centraal register ontheemden en het Oekraïnedecreet II in Onderwijs waarbij laatstgenoemde nog niet verwerkt is in de budgettaire raming).

Samengevat per sector komt dit op het volgende neer (in miljoen euro):

#	Sector	Budgettaire raming		Financieringsbron
		VAK	VEK	
1	Opvangcapaciteit	99,4	99,4	Provisie Noodfonds
2	Binnenlands bestuur	1,1	1,1	Provisie Noodfonds
3	Integratie	17,1	12,9	Provisie Noodfonds
4	Wonen	0,03	0,03	Provisie Noodfonds
5	Digitaal Vlaanderen	2,0	2,0	Provisie Noodfonds
6	Facility	0,5	0,5	Provisie Noodfonds
7	Onderwijs	87,3	87,23	Provisie Noodfonds
8	Welzijn	31,8	26,4	Provisie Noodfonds
9	Werk	9,3	8,4	REACT-EU
10	Bestuurszaken	0,4	0,4	Provisie Noodfonds

Met betrekking tot de **open end regelingen** wordt er per 3 juni 2022 voor het Groeipakket en de Studietoelagen hoger onderwijs respectievelijk 45,96 miljoen euro en 6,05 miljoen euro VAK/VEK geraamd.

Met betrekking tot de begrotingsaanpassing 2022 werd beslist om het voorstel van de Taskforce naar beneden bij te stellen naar 200 miljoen euro VAK/VEK omwille van (1) de instroom die vertraagt en (2) de uitgaven die vandaag maximaal worden ingeschat ervan uitgaande dat hoge aantallen Oekraïense vluchtelingen nood zullen hebben aan de aangeboden dienstverlening en steeds voldoende VTE zullen kunnen worden aangeworven om deze dienstverlening te kunnen verlenen. Mochten de reële uitgaven dit plafond alsnog overschrijden werd de VAK/VEK buffer opgetrokken met 125 miljoen euro VAK en 175 miljoen euro VEK, onder andere (maar niet alleen) om eventuele noden in het kader van Oekraïne op te vangen.

Indiener: CD&V-fractie (niets ontvangen)

/

Indiener: Groen-fractie

1. Vorderingensaldo

De eindsaldi na de opmaak van begroting 2022 bedroegen voor het vorderingensaldo 2,57 miljard euro en voor het saldo t.o.v. de evenwichtsdoelstelling 1,563 miljard euro.

De teller van de 'beginsaldi' bij de begrotingsaanpassing 2022 staat voor het vorderingensaldo op 3,262 miljard euro en voor het saldo t.o.v. de evenwichtsdoelstelling op 2,254 miljard euro.

Is het verschil tussen de genoemde saldi van de begrotingsopmaak en de begrotingsaanpassing enkel toe te schrijven aan de amendering eind 2021 om de coronaprovisie 2022 op te trekken met 500 miljoen euro VAK en 700 miljoen euro VEK? Of heeft de minister een andere verklaring?

Antwoord

Het vorderingensaldo van de BO 2022 bedroeg ten tijde van de ontwerpen van decreet 2,57 miljard euro tekort (-2.570.880 k euro), terwijl het saldo ten opzichte van de evenwichtsdoelstelling 1,56 miljard euro tekort bedroeg (-1.563.006 k euro). Dit zijn ook de bedragen opgenomen in de Algemene Toelichting bij de BO 2022. Nadien zijn deze saldi ten gevolge van enkele amendementen nog gewijzigd. Het belangrijkste betreft inderdaad het optrekken van de coronaprovisie 2022 met 500

miljoen euro VAK en 700 miljoen euro VEK. Daarnaast waren er echter nog een aantal andere amendementen die ook een beperkte impact hadden op de saldi. Het gaat om:

- Amendement nr. 3 bij het middelendecreet BO 2022: 9.016 k euro verbetering van de saldi
- Amendement nr. 24 bij het uitgavendecreet BO 2022: 4.208 k euro verslechtering van de saldi
- Amendement nr. 27 bij het uitgavendecreet BO 2022: 3.923 k euro verbetering van de saldi
- Amendement nr. 30 bij het uitgavendecreet BO 2022: 356 k euro verslechtering van de saldi

Totale impact amendementen: 691.625 k euro verslechtering van de saldi:

- Vorderingsaldo: -3.262.505 k euro
- Saldo t.o.v. begrotingsdoelstelling: -2.254.631 k euro

2. Robuustere begroting

In zijn toelichting van de begrotingsaanpassing in de commissie van 31 mei jl. herhaalde de minister dat het op budgettair vlak varen in de mist blijft. De internationale en economische context is inderdaad complex. De moeilijk te voorspellen conjunctuur en de galopperende inflatie hebben onmiskenbaar een impact op de Vlaamse begroting, aan de ontvangsten- en de uitgavenzijde. Maar de Vlaamse regering draagt er zelf ook toe bij dat het begrotingsresultaat een bewegend en voor het parlement nauwelijks of niet te controleren doel wordt.

We verwijzen in de Algemene toelichting van de begrotingsaanpassing 2022 onder meer naar de uitleg over de onderbenutting in 2021 (pagina 74-76) en naar de verschillende provisies bij Financiën en Begroting voor 2022 (pagina 47-49).

Bij deze provisies heeft bijvoorbeeld de effectieve aanwending van de vereffeningkredieten voor het relanceplan Vlaamse Veerkracht (1,6 miljard euro in 2022) een niet geringe invloed op het begrotingsresultaat.

Welke stappen wil en/of kan de minister zetten om de begroting ter zake robuuster en tegelijk meer controleerbaar voor het parlement te maken?

Antwoord

Een robuustere begroting betekent voor mij een begroting die bestand is tegen onverwachte gebeurtenissen.

Het is net om dergelijke schokken op te vangen dat er provisies in de begroting worden ingeschreven zoals de VAK/VEK provisie voor onverwachte gebeurtenissen of de provisie noodfonds Oekraïne.

Het al dan niet voordoen van die gebeurtenissen zal de mate van aanwending van de provisies beïnvloeden en hierdoor dus ook het begrotingsresultaat.

Om de begroting naar de toekomst nog robuuster en meer voorspelbaar te maken, wordt de uitgavennorm vanaf volgende legislatuur geoperationaliseerd.

Door de implementatie van de uitgavennorm zal de jaarlijkse reële uitgavengroei een constant patroon vertonen en aldus robuuster, meer voorspelbaar en controleerbaar zijn.

De ontvangsten zullen nog steeds de invloed van de jaarlijkse conjunctuurschommelingen ondergaan waardoor de genormeerde begrotingen niet jaarlijks (nominaal) in evenwicht zullen zijn. De uitgavennorm beoogt wel dat de opeenvolgende overschotten en tekorten elkaar na verloop van tijd (5 jaar) opheffen. De begroting zal daardoor structureel gezond zijn en blijven.

3. Schulden

De opmaak van de begroting 2022 en de meerjarenraming 2021-2026 wezen op een stijging van de Vlaamse overheidsschulden naar 41 à 42 miljard euro tegen eind dit jaar (en vervolgens zelfs naar 55 miljard euro in 2026). Het Rekenhof waarschuwde bij deze schuldenevolutie voor snel stijgende rentekosten (van 487 miljoen euro in 2022 naar 740 miljoen euro in 2026)

Maar na de begrotingsaanpassing 2022 lijkt de stijging van de schuldenlast enigszins af te nemen. In de commissie op 31 mei jl. wees de minister hiervoor vooral naar de relatief beperkte toename van de geconsolideerde schulden in 2021 (met goed 3 miljard euro). In 2022 komt daar echter weer 5,6 miljard euro bij en loopt de geconsolideerde schuldenlast zodoende op naar net geen 39 miljard euro. Kan de minister concreet duiding geven bij de omvangverschillen in schuldtoename in 2021 en 2022? En dreigt de evolutie in 2022 niet meer richtinggevend te zijn?

De minister leek in de commissie op 31 mei jl. ook niet meteen verontrust door de schuldgraad. Kan hij die houding verantwoorden?

Antwoord

Ik zet hieronder de belangrijkste factoren die spelen op de evolutie van de geconsolideerde schuld in 2021 en 2022 in een tabel:

	BA2021	REA2021	BA2022
Begrotingstekort	4,3 mia	2,4 mia	2,2 mia
Funding relanceplan*	1,5 mia	0,1 mia	1,2 mia
Rechtstreekse financieringen**	1,2 mia	0,5 mia	1,4 mia
Andere***	0,6 mia	0,1 mia	0,8 mia
Totaal	7,6 mia	3,1 mia	5,6 mia

* Hier wordt rekening gehouden met de verwachte kasontvangsten en kasuitgaven inzake relance

** De aflossingen van de rechtstreekse financieringen uit het verleden en de aflossingen van de gewaarborgde schulden van VMSW en VWF worden verrekend met de opnames.

*** Dit betreffen hoofdzakelijk de esr-8 verrichtingen van het ministerie en van de instellingen die tot het centraal kasbeheer behoren. In de BA2021 werd er daarnaast nog rekening gehouden met 0,2 mia impact van interne financieringen op eindvervaldag die niet herbelegd werden.

De geconsolideerde schuld eind 2021 bedroeg 33,3 miljard euro oftewel een stijging met 3,1 miljard euro ten opzichte van 2020. Dit is 4,5 miljard euro lager dan ingeschat bij de begrotingsaanpassing 2021 en zoals uit bovenstaande tabel blijkt is dit het gevolg van:

- het kleinere begrotingstekort dan geraamd;
- de lagere relance-uitgaven dan geraamd;
- de lagere rechtstreekse financieringen dan geraamd

Voor 2022 wordt er opnieuw een grote stijging van de geconsolideerde schuld verwacht van 5,6 miljard euro. Zoals uit bovenstaande tabel blijkt zijn het vooral de funding van het relanceplan en de rechtstreekse financieringen die de grotere stijging dan in 2021 verklaren. Het geraamde begrotingstekort voor 2022 ligt in lijn met het effectieve begrotingstekort 2021.

Het is nog te vroeg op het jaar om geconsolideerde schuld eind 2022 op basis van begrotingscijfers bij te stellen op basis van de uitvoering van de begroting. Want, zoals ook al hierboven gesteld, in deze volatiele tijden varen we deels blind en kan de situatie snel keren.

Ondanks de stijging van de geconsolideerde schuld van 2020 naar 2021 is de schuldgraad (t.o.v. het Belgisch BBP) constant gebleven: 5,91% eind 2020 versus 5,92% eind 2021. Het aandeel van de Vlaamse schuld blijft ook beperkt in de totale Belgische schuld: 5,25% eind 2021.

4. Stikstofprovisie

In de commissie op 31 mei jl. wees de minister ook kort op de provisie in het kader van de Programmatorische Aanpak Stikstof (PAS). Bij de begrotingsaanpassing 2022 worden de vastleggingskredieten opgetrokken naar 326 miljoen euro, terwijl de vereffeningkredieten verminderen tot nog slechts 22 miljoen euro.

Voor meer uitleg verwees de minister naar zijn bevoegde collega's in de Vlaamse regering. Maar de PAS-provisie is wel ondergebracht bij Financiën en Begroting en de hierboven beschreven aanpassingen in meer en in min zullen dus normaal toch bij de minister moet verantwoord geweest zijn. Dat lijkt nog meer aangewezen nu onderliggende het Stikstofakkoord van februari dit jaar onder grote druk staat.

Welke verantwoording heeft de minister van zijn collega's in de Vlaamse regering gekregen voor de kredietaanpassingen in de PAS-provisie voor 2022?

Antwoord

De stikstofprovisie werd bij begrotingsaanpassing 2022 aangepast op basis van de conceptnota PAS, die op 23 februari 2022 werd meegedeeld aan de Vlaamse Regering (VR 2022 2302 MED.0068/2). Deze aanpassing is gebeurd in onderling overleg tussen de minister van Financiën en zijn bevoegde collega's en is reeds uitvoerig besproken in het Vlaams Parlement.

Indiener: Vooruit-fractie (niets ontvangen)

/

Indiener: N-VA-fractie

1. Vlaams energiebedrijf (VEB)

De ontvangsten van het Vlaams energiebedrijf nemen (volgens tabel 2-2 op p. 15 van de algemene toelichting) toe met €697 miljoen. Verder in de algemene toelichting (p. 35) staat dat de kosten even hard gestegen zijn. Is er hier enkel spraken van een prijseffect op kosten en omzet zonder impact op de rest van de begroting of spelen hier nog andere elementen?

Antwoord

Het Vlaams EnergieBedrijf (VEB) levert als aankoopcentrale groene elektriciteit en aardgas aan alle publieke diensten die er gebruik van willen maken.

De gestegen kosten voor de aankoop van energie (gas en elektriciteit) worden rechtstreeks doorvertaald naar de ontvangsten. Als we enkel naar het VEB kijken dan zijn de gestegen uitgaven en ontvangsten (van €609 mio) neutraal voor het vorderingensaldo.

Anderzijds dien ik wel te vermelden dat de kosten worden doorgerekend aan de entiteiten waarvoor het VEB optreedt als aankoopcentrale van energie. Voor de gehele Vlaamse overheid is het effect van de gestegen energiekosten dus niet neutraal voor het vorderingensaldo.

2. Impact situatie Oekraïne op provisies

Eenzijds wordt de “provisie monitoring” verhoogd (p. 47 van de algemene toelichting) terwijl anderzijds de “provisie noodfonds Oekraïne” (p. 48 van de algemene toelichting) wordt verlaagd. In beide gevallen wordt als verantwoording gewezen naar Oekraïne. De verklaring voor de vermindering van de “provisie noodfonds Oekraïne” is duidelijk en op basis van de beschikbare informatie zeker te verantwoorden. Hoe moet de stijging van de “provisie monitoring”, die verhoogd wordt met €125 miljoen VAK om eventuele noden in het kader van Oekraïne op te vangen of andere budgetbehoeften naar het einde van het jaar te kunnen opvangen, dan geïnterpreteerd worden?

Antwoord

De bedoeling is nog steeds om de begroting zo goed als mogelijk te ramen. Ook de Oekraïne-provisie is geraamd op basis van de momenteel beschikbare informatie.

De laatste jaren is er echter grotere onzekerheid in de ramingen geslopen. Ook in 2022 worden we geconfronteerd met twee belangrijke onzekere factoren. Enerzijds is er inderdaad het conflict in Oekraïne waarbij het onduidelijk is hoe dit verder zal evolueren, anderzijds is er torenhoge inflatie waarbij we bijna maandelijks worden geconfronteerd met nieuwe inflatieversnellingen en records. Omwille van deze onzekerheden wordt voorzien in een verhoging van de bestaande buffer. De begroting inclusief Oekraïne-provisie wordt dus nog steeds naar best vermogen geraamd, maar er wordt wel een grotere buffer voorzien.

3. Problematiek fiscale vrijstelling voor de onderzoekers hoger onderwijs

Bij de financiële operaties is er sprake van een nieuw PA-artikel voor de kantonnering van de gevraagde terugvorderingen in het kader van de problematiek fiscale vrijstelling voor de onderzoekers hoger onderwijs (2e alinea p. 51 van de algemene toelichting). Is het mogelijk om deze problematiek wat verder toe te lichten?

Antwoord

Artikel 275/3 WIB 92 regelt de gedeeltelijke vrijstelling van doorstorting van bedrijfsvoorheffing verschuldigd op de bezoldigingen van wetenschappelijke onderzoekers. Concreet bepaalt dit artikel dat een hogeschool vrijgesteld wordt van doorstorting van 80% van de bedrijfsvoorheffing van haar onderzoekers op voorwaarde dat op deze bezoldigingen 100% van de verschuldigde bedrijfsvoorheffing werd ingehouden. Wat wordt ingehouden en niet doorgestort kan gebruikt worden om (bijkomend) te investeren in wetenschappelijk onderzoek.

Het Agentschap Hoger Onderwijs, Volwassenenonderwijs, Kwalificatie & Studietoelagen (AHOVOKS) is een Vlaams overheidsagentschap dat valt onder het Beleidsdomein Onderwijs. Een van haar wettelijk vastgelegde opdrachten is om op te treden als beheerder van de personeelsdossiers van de hogescholen (en deels van de universiteiten). **In die hoedanigheid treedt zij ook op als derdebetaler van het loon van deze personeelsleden en staat zij in voor de doorstorting van de bedrijfsvoorheffing verschuldigd op dit loon.** Dit betekent concreet dat het beleidsdomein Onderwijs de aangiften in de bedrijfsvoorheffing indient voor rekening van de betrokken hogescholen en universiteiten.

Op 8 november 2021 ontving AHOVOKS vanwege de FOD Financiën een vraag tot terugvordering van de niet-doorgestorte bedrijfsvoorheffing op de bezoldigingen van wetenschappelijke onderzoekers aan de hogescholen. De fiscale administratie stelt immers dat, aangezien het de

onderwijsadministratie is die deze vrijstelling in naam van de instellingen claimt, en niet de instellingen zelf, zij niet vallen onder het toepassingsgebied van deze gunstmaatregel.

De administratie van het beleidsdomein onderwijs gaat niet akkoord met het standpunt van de fiscale administratie. Het Beleidsdomein Onderwijs treedt immers niet op als werkgever van de betrokken personeelsleden: het hogeschoolbestuur stelt nog steeds het onderwijzend personeel aan en benoemt ze (art. V.134 Codex Hoger Onderwijs). Daarnaast bepaalt het hogeschoolbestuur ook nog steeds de opdracht en de taakomschrijving van de leden van het onderwijspersoneel (art. V. 129 Codex Hoger Onderwijs).

Het Beleidsdomein Onderwijs behoudt bovendien, ingevolge de toekenning van de enveloppefinanciering, nooit zelf de ingehouden bedrijfsvoorheffing waarvoor de gedeeltelijke vrijstelling in de zin van art. 275/3 WIB 92 geldt, maar stort deze samen met het werkingsbudget naar de betrokken hogescholen. **Het is in die zin dan ook niet het Beleidsdomein Onderwijs, maar het zijn de betrokken hogescholen zelf die zich beroepen op de gedeeltelijke vrijstelling van doorstorting van bedrijfsvoorheffing overeenkomstig art. 275/3 WIB 92. Zij vallen immers wel degelijk onder de voorwaarden van deze bepaling (art. 275/3, §1 WIB 92).**

In afwachting van een juridische uitspraak en om verdere verhoging van de intresten te vermijden wordt een kantonnement betaald. Dit wordt aangerekend als een voorschot (PA-uitgave) zonder impact op het vorderingensaldo. De uitgave weegt pas op het begrotingssaldo bij een eventuele uitspraak in het nadeel van de Vlaamse Gemeenschap.

4. Tabel 2-1 (samenvatting evolutie bij ongewijzigd beleid BA 2022)

Tabel 2-1 op pagina 14 van de algemene toelichting lijkt niet helemaal correct. Het "Saldo t.o.v. evenwichtsdoelstelling BA 2022" is volgens de tabel gelijk aan de som van 7+8+9 maar er is geen 7, 8 of 9 te bespeuren in de tabel. Moet dit niet de som zijn van "Vorderingensaldo BA 2022 bij ongewijzigd beleid" + "Correcties aftoetsing begrotingsdoelstelling BA 2022"? Daarnaast lijkt de laatste lijn in de tabel niet correct benoemd: moet deze lijn niet "vorderingensaldo BA 2022" zijn i.p.v. "vorderingensaldo BO 2022"?

Antwoord

Correct. Dit betreft een materiële vergissing en zal rechtgezet worden in de gedrukte versie van de Algemene Toelichting.

Indiener: Vlaams Belang-fractie

1. Bijkomende leningen voor 1,1 miljard euro

In totaal stijgen de voorziene middelen met 1.410,185 miljoen euro.

Bij de leningen, zowat de sluitpost van de begroting, is er een aanpassing voorzien van 1.089,713 miljoen euro. De minister vraagt dus het Vlaams Parlement om de machtiging om tot dat bedrag te lenen.

Het totale voorziene bedrag voor leningen stijgt aldus van 5.666,939 miljoen naar 6.712,652 miljoen. Dus, niettegenstaande de Vlaamse overheid voor 2022 over ruim 1,4 miljard bijkomende middelen gaat beschikken, moet zij nog bijkomend bijna 1,1 miljard lenen om haar financieringsbehoefte te dekken. Ingevolge de inflatie verbetert de financiële positie voor Vlaanderen met 360 miljoen.

En niettegenstaande deze verbetering is er een bijkomende behoefte aan leningen van 1.089,713 miljoen.

Vindt de minister het verantwoord om, ondanks de beloftes om de begroting structureel bij te sturen, bijkomend te lenen i.p.v. de financieringsbehoefte onder controle te houden?

Antwoord

Om de financieringsbehoefte te bepalen, moet niet enkel naar de esr-ontvangsten van het ministerie gekeken worden die stijgen met 1,4 miljard euro maar uiteraard naar de esr-uitgaven van zowel het ministerie als de instellingen, de esr-ontvangsten van de instellingen, de rechtstreekse financieringen van sommige instellingen, de kredietverleningen en deelnemingen (esr-8 verrichtingen), de kasontvangsten en kasuitgaven inzake relance en de leningen van de instellingen die tot het centraal kasbeheer behoren (esr-9 verrichtingen).

Zoals uit tabel 7-7 van de algemene toelichting blijkt, is er t.o.v. de begrotingsopmaak 2022 na amendementen een bijkomende financieringsbehoefte van 423 miljoen euro. Dit is het gevolg van enerzijds een vermindering van de Europese RRF-subsidies voor België en dus ook voor Vlaanderen als gevolg van de snelle economische opleving. Voor 2022 wordt kasmatig 422 miljoen euro aan Europese RRF-subsidies verwacht t.o.v. 645 miljoen euro ingeschat bij de begrotingsopmaak, dit leidt dus tot een bijkomende financieringsbehoefte van 223 miljoen euro. Anderzijds is er 160 miljoen euro extra begrotingstekort dat gefinancierd dient te worden. Daarnaast zijn er de amendementen bij de begrotingsopmaak 2022 die voorzien in een groter begrotingstekort als gevolg van corona. In totaal leidt dit allemaal samen tot een bijkomende financieringsbehoefte van bijna 1,1 miljard euro ten opzichte van de begrotingsopmaak 2022 voor amendementen.

2. Overschrijding van de spilindex na de zomer van 2022

Deze begroting houdt nog geen rekening met de begin mei geactualiseerde inflatiecijfers van het Federaal Planbureau. De inflatie zou doorstijgen naar 7,8% terwijl de begroting is opgesteld op basis van 5,5% inflatie consumptieprijzen (cijfers van februari 2022, FOD Financiën).

Is de minister voorbereid op een bijkomende overschrijding van de spilindex na de zomer van 2022, wat leidt tot nog een loonaanpassing dit jaar?

Antwoord

In de BA 2022 is wat index betreft voor de uitgavenzijde rekening gehouden met de inflatievooruitzichten van het Federaal Planbureau van 5 april 2022, waarbij een verwachte groei van de gezondheidsindex met 7,1% werd geraamd en een volgende overschrijding van de spilindex (na de ondertussen vastgestelde overschrijding van april 2022) in november 2022 (zie ook Algemene Toelichting hoofdstuk 4.2).

	BO 2022	BA 2022			
Verwachte evolutie gezondheidsindex	2,1%	7,1%			
Overschrijding spilindex	Jun/22	Dec/21	Feb/22	Apr/22	Nov/22
Aanpassing sociale uitkeringen	Jul/22	Jan/22	Maa/22	Mei/22	Dec/22
Aanpassing lonen	Aug/22	Feb/22	Apr/22	Jun/22	Jan/23

Op de indexprovisie zijn dus middelen voorzien om de overschrijding van november te honoreren. Ondertussen heeft het Planbureau haar verwachtingen bijgesteld en wordt de volgende overschrijding verwacht in oktober 2022. Deze extra maand impact is niet voorzien op de indexprovisie. Indien de overschrijding zich effectief realiseert in oktober 2022, zal er voor het verschil moeten worden gekeken naar andere oplossingen, bijvoorbeeld de VAK/VEK-buffer voor onvoorziene omstandigheden.

Voor het inschatten van de indexprovisie zijn we telkens afhankelijk van de laatst gekende cijfers en de inflatievooruitzichten. Eventuele wijzigingen nadien in de evolutie van de inflatie zijn moeilijk te voorzien.

3. Afcentiemen i.p.v. bijkomende subsidiemechanismen als de Jobbonus

Het verschil tussen de totale geraamde ontvangsten (52.059,8 miljoen) en de totale middelen van Vlaams Gewest en Vlaamse gemeenschap (37.792,5 miljoen) geven eigen ontvangsten voor 14.267,3 miljoen van de Vlaamse overheid.

Dit zijn ontvangsten waarop de Vlaamse overheid dus kan ingrijpen. Vlaanderen heeft immers ingevolge de Bijzondere Financieringswet de bevoegdheid om (opcentiemen of) afcentiemen te heffen op het aanvullend deel van de personenbelasting. Ik herinner de minister hier aan mijn pleidooi in de Verenigde Commissies voor Economie, Werk, Sociale Economie, Wetenschap en Innovatie en voor Algemeen Beleid, Financiën, Begroting en Justitie, om geen bijkomend subsidie mechanisme als de jobbonus in het leven te roepen, maar het zelfde effect op de arbeidsmarkt te generen door het gebruik van de bevoegdheid om afcentiemen toe te kennen.

Waarom wordt deze bevoegdheid tot op heden niet gebruikt? En heeft de minister plannen in die richting? Zo ja, welke en op welke termijn?

Antwoord

Bij het ontwerp van de jobbonus hebben we overwogen of die als gewestelijke korting op de Vlaamse opcentiemen kon worden ingevoerd. Zoals ik ook al eerder in de parlementaire debatten heb geadviseerd, is er een heel eenvoudige reden waarom de jobbonus niet via de opcentiemen (de procentueel berekende aanvullende belasting die andere entiteiten dan de Staat kunnen vestigen op een belasting die door de Staat wordt geheven) kon worden ingevoerd. De jobbonus gaat terug op de doelstelling die in het Vlaamse Regeerakkoord is opgenomen, met name "Werken moet lonen". Alhoewel de Bijzondere Financieringswet Vlaanderen de mogelijkheid geeft om de gewestelijke opcentiemen te reduceren, kan ze daarbij geen onderscheid maken tussen werken en niet-werken. Door op de opcentiemen in te grijpen, zou het voordeel ook aan niet-werkenden toekomen, wat de doelmatigheid van de jobbonus zou ondergraven. Onder meer om die reden werd dan ook besloten om deze activeringsmaatregel niet in te voeren via een gewestelijke korting op de Vlaamse opcentiemen.

4. EU-ontvangsten en het relanceplan Vlaamse Veerkracht

Bij de 'Andere Ontvangsten', vooral de EU-ontvangsten in het kader van het relanceplan Vlaamse Veerkracht, wordt een daling met 199,8 miljoen verwacht.

Dit komt mijns inziens door een overschatting van de snelheid van uitvoering van de programma's waardoor er minder facturaties zijn en dus minder vorderingen naar de EU voor tussenkomst kunnen ingediend worden, dus minder EU-betalingen.

Dus moet er een bijstelling van de cijfers gebeuren.

Voor de financiering van het relanceplan Vlaamse Veerkracht wordt nog steeds 1,6 miljard (binnen het beleidsdomein F&B, Administratieve begroting) voorzien als provisie voor de uitgaven dit jaar.

In bijlage bij de Algemene Toelichting is een raming van een vereffeningskalender opgenomen die aangeeft dat er dit jaar, 2022, effectief voor 1,6 miljard zal vereffend worden.

Dat kan, maar ik heb daar mijn twijfels over.

Ik denk dan ook dat er minder zal vereffend worden en er een overschot aan VEK dit jaar zal zijn.

Nog belangrijker is hoe deze uitgaven, die dus budgettair zijn voorzien, gefinancierd worden.

Dit gebeurt deels met EU-financiering en deels met leningen.

In de Algemene Toelichting wordt gesteld dat de EU-financiering lager zal uitvallen dan eerst werd ingeschat.

Als gevolg van de economische heropleving zou België minder ontvangen en eerder gaan naar een steun van de EU van 4,514 miljard i.p.v. 5,925 miljard initieel.

Omgerekend naar Vlaanderen zou dit een impact hebben van 537 miljoen. Met name 1,718 miljard i.p.v. 2,255 miljard. En waarvan 204,7 miljoen dit jaar.

De minister-president heeft meermaals verklaard dat het Vlaamse plan van 4,3 miljard onverkort wordt uitgevoerd. Wat van de EU minder wordt ontvangen wordt gewoon bijkomend geleend.

Zou de minister willen overwegen om keuzes te maken, en dus om het ganse plan eens kritisch te evalueren en na te gaan of de mindere ontvangst van de EU niet kan gecompenseerd worden door enkele voorziene uitgaven te schrappen?

Niet alle voorziene uitgaven zijn misschien even doelmatig en efficiënt begroot?

Antwoord

De bijstelling van de EU-ontvangsten in het kader van het Relanceplan Vlaamse Veerkracht, de zogenaamde RRF-middelen waarbij RRF staat voor Recovery and Resilience Facility, houdt geen verband met, zoals u aanhaalt, "een overschatting van de snelheid van uitvoering van de programma's".

Uit de Algemene Toelichting blijkt dat de vereffeningskredieten die op het begrotingsjaar 2022 aanrekenbaar zijn, 1,6 miljard euro bedragen. Die verwachte vereffening van 1,6 miljard euro is tot stand gekomen op basis van de voortgangsrapportering van het Relanceplan in het kader van de uitvoering 2021. Er werd een actualisatie gevraagd van de geraamde vereffeningskalenders. Voor de projecten 15, 17, 19, 34, 36, 62, 110, 111 en 112 werd nog geen actualisatie ontvangen. Voor die projecten werd de inschatting van bij de begrotingsopmaak 2022 behouden, met een actualisatie van 2022 o.b.v. de uitvoering 2021.

Ook bij de begrotingsopmaak 2022 werd er uitgegaan van een benodigd VEK in 2022 van 1,6 miljard euro. Deze raming wordt dus bij de begrotingsaanpassing 2022 bevestigd.

De bijstelling van de Vlaamse ontvangsten met 199,8 miljoen euro is bijgevolg enkel en alleen te verklaren door het toepassen van een pro rata doorrekening van de vermoedelijke vermindering van de Europese enveloppe die België waarschijnlijk zal ontvangen: 5,925 miljard euro wordt naar 4,514 miljard euro bijgesteld. Voor het Vlaams gedeelte van de Europese financiering betekent dit: 2,255 miljard euro wordt 1,718 miljard euro. Hierdoor vermindert de dekkingsgraad (met Europese middelen) van het Vlaamse Relanceplan van 52,44% (begrotingsopmaak 2022) naar 39,96% (begrotingsaanpassing 2022). Om de in 2022 aanrekenbare ontvangst te kennen, wordt de verlaagde dekkingsgraad toegepast op de VEK-kredieten die in 2022 nodig zijn.

Hoeveel VEK er nodig is, is steeds een verhaal van blutsen en builen. Samen met het feit dat de Vlaamse Regering ten allen tijde zijn facturen tijdig wil betalen, zijn de herverdelingsmogelijkheden voor VEK heel ruim. Hierdoor kunnen de blutsen en builen binnen een beleidsdomein worden opgevangen. Echter, bij relance dienen de VEK te worden herverdeeld vanuit de provisie. Hierdoor is het wel zo dat er minder gerekend wordt op marges die een eventueel tekort kunnen opvangen.

Tot zover het verhaal van de aanrekenbare ontvangsten en uitgaven.

Als u het heeft over lenen en bijlenen, moeten we echter naar de kasontvangsten kijken, in plaats van naar de aanrekenbare ontvangsten. Hier merken we dat de verwachte kasontvangsten over de volledige duur van het Vlaamse Relanceplan een ander spreidingspatroon volgen dan de verwachte

VEK-behoefte. Over de volledige looptijd van het Vlaamse Relanceplan houden we dus wel rekening met 1,718 miljard euro kasontvangsten, maar de spreiding over de betrokken jaren is anders dan bij de aanrekenbare ontvangsten. In 2022 zijn er minder kasontvangsten te verwachten dan dat er uitgaven zijn, waardoor de financieringsbehoefte toeneemt.

Moeten we hiervoor nu het Vlaamse Relanceplan gaan bijsturen en bepaalde uitgaven schrappen? Nee! Vanaf dag 1 wisten we dat de 4,3 miljard euro niet volledig gedekt zou worden door Europese middelen. We hebben het Vlaams Relanceplan ook niet op de rails gezet omdat we Europese financiering verwachtten. We hebben het Vlaams Relanceplan in uitvoering gebracht om onze Vlaamse economie, deel uitmakende van een groter Europees geheel, na de coronacrisis terug structureel gezond en terug op kruissnelheid te krijgen. En tegenover dat engagement werden door Europa middelen geplaatst.

Hiermee heb ik trouwens niet gezegd dat er totaal geen bijsturing mogelijk is. In theorie bestaat immers de mogelijkheid dat een aanpassing van de Europese enveloppe aanleiding geeft tot een aanpassing van het Belgische Herstelplan, en mogelijk ook van het Vlaamse Relanceplan. Ik spreek bewust in de voorwaardelijke wijs want zekerheid hierover zullen we pas na juni 2022 hebben, namelijk nadat de Europese financiering definitief vastgesteld is.

5. Beleids- en vereffeningskredieten

Ik zie bij de BA 2022 dat de beleidskredieten (54.805 miljoen) ruim 2 miljard lager zijn dan de vereffeningskredieten (56.917 miljoen) terwijl bij de aanpassing zelf de beleidskredieten 274 miljoen hoger liggen dan de vereffeningskredieten. (Tabel 4-1 blz. 37)

De beleidskredieten stijgen met 5,3% en de vereffeningskredieten met 4,5%, en dit terwijl de vereffeningskredieten hoger zijn. (Tabel 4-13 en Tabel 4-14 blz. 45.)

Hoe verklaart de minister dit?

Antwoord

1. De beleidskredieten BA 2022 liggen inderdaad 2,1 miljard euro lager dan de vereffeningskredieten. Dit is hoofdzakelijk het gevolg van de kredieten voorzien op de relanceprovisie: bij BA 2022 wordt op de relanceprovisie 1,6 miljard euro VEK voorzien. De nodige vastleggingskredieten voor de uitvoering van het relanceplan zijn echter niet meer ingeschreven in de begroting 2022, aangezien deze via ruitwerking zijn overgedragen van 2021 naar 2022. Er hoeven dus niet opnieuw vastleggingskredieten voorzien te worden. Dit verklaart een verschil van 1,6 miljard tussen de totale vereffeningskredieten en de totale vastleggingskredieten.

Daarnaast is er ook nog een significant verschil tussen de vastleggings- en vereffeningskredieten bij het beleidsdomein MOW van ongeveer 500 miljoen euro. Dit wordt voornamelijk verklaard door de uitgaven voorzien bij Lantis: Lantis begroot bij de BA 2022 voor 114 miljoen euro beleidsuitgaven tegenover 499 miljoen euro vereffeningsuitgaven. Lantis heeft in 2021 zeer veel uitgaven in het kader van de Oosterweelverbinding vastgelegd (3,3 miljard euro meer dan dat er is vereffend in 2021). Deze worden in 2022 en de jaren nadien vereffend.

Bij de BO 2022 bedroeg het verschil tussen beleids- en vereffeningskredieten ongeveer 2,4 miljard euro. Het verschil tussen de beleids- en vereffeningskredieten verkleint bij BA 2022 met 274 miljoen euro.

2. Ten opzichte van de BO 2022 stijgen de vastleggingskredieten bij de BA 2022 dus met 274 miljoen euro meer dan de vereffeningskredieten: de vastleggingskredieten nemen toe met 2.739 miljoen euro, de vereffeningskredieten met 2.465 miljoen euro. Dit is het gecombineerd effect van verschillende bewegingen. Het gaat daarbij niet altijd om een sterkere toename van de vastleggingskredieten dan de vereffeningskredieten, onder andere ook wijzigingen in de saldo-evolutie in de begrotingen van Vlaamse instellingen hebben een effect op het verschil tussen de geconsolideerde beleids- en vereffeningskredieten.

Bij de BA 2022 zijn de kredietbijstellingen in het kader van de programmatische aanpak van stikstof de belangrijkste verklarende factor voor de sterkere stijging van de geconsolideerde beleidskredieten dan de vereffeningskredieten. De PAS-provisie wordt verhoogd met 226 miljoen euro VAK en verminderd met 11 miljoen euro VEK. In de kering verklaart deze budgetwijziging een verschil van 237 miljoen euro tussen de toename van de beleids- en vereffeningskredieten.

[Enkele andere noemenswaardige bewegingen met impact op het verschil tussen de beleids- en vereffeningskredieten: de provisie voor onvoorziene omstandigheden wordt opgetrokken met 125 miljoen euro VAK en 175 miljoen euro VEK, bij FIO wordt er 96 miljoen euro saldo-intering voorzien voor het vereffenen van encours op corona-uitgaven 2021, de saldo-intering bij de universiteiten en hogescholen daalt met 59 miljoen euro, op de provisie voor versnelling woningrenovatie en hernieuwbare energie wordt 94 miljoen VAK voorzien maar slechts 59 miljoen euro VEK, bij MOW nemen de vereffeningen op de hoofdwerken van de Oosterweelverbinding bij Lantis toe met 59 miljoen euro waar geen vastleggingen meer tegenover staan maar zijn er tegengestelde bewegingen bij De Werkvennootschap en de DAB VIF waar respectievelijk minder vereffeningskredieten nodig zijn na een actualisatie van de vereffeningskalender en extra vastleggingen worden voorzien op reeds gerealiseerde eigen ontvangsten, ...]

6. Vlaamse Brede Heroverweging

Op 54,8 miljard beleidskrediet is een stijging met 274 miljoen (verschil tussen 2.739,2 miljoen en 2.465,3 miljoen, Tabel 4-1 blz. 37) niet veel. Ik stel vast dat er door de begroting veel correcties zijn in plus en min maar finaal is het, in beleid, een correctie in plus van 274 miljoen.

De belangrijkste stijger is bovendien dan nog Financiën en Begroting, maar ook Omgeving, met stijgingen van 30% in beleidskrediet en respectievelijk 16,6% en 29,4% in vereffeningskrediet.

Was het niet de bedoeling van de Vlaamse Brede Heroverweging om nieuw beleid te compenseren in constant beleid door het schrappen van andere, minder prioritaire, uitgaven?

Uit wat blijkt dat de VBH effect heeft gehad?

Antwoord

De stijging bij Financiën en Begroting is voornamelijk te wijten aan de verhoging van de indexprovisie naar aanleiding van de oplopende inflatie. Dit is geen nieuw beleid en moet dus ook niet worden gecompenseerd. De stijging bij omgeving komt voornamelijk door de stijging van eigen ontvangsten bij het Vlaams Energie Bedrijf (VEB) die doorvertaald wordt in extra uitgaven (aan en verkoop van energie). Deze delta is technisch van aard en is dus geen nieuw beleid.

De Vlaamse Brede Heroverweging “beoogt een grondige doorlichting van alle uitgavenposten en waar relevant kostendekkingsgraden binnen de Vlaamse begroting. Dat heeft tot doel om de kwaliteit van de openbare financiën te verbeteren op het vlak van (beheers)efficiëntie en (beleids)effectiviteit. De VBH moet leiden tot een structurele verankering van beleidsevaluaties en uitgaventoetsingen in het beleids- en begrotingsproces” (zie MED VR 2020 0412 MED.0391). Een heroverwegingsoefening is

overigens geen loutere besparingsoperatie. Efficiëntie- en effectiviteitsonderzoek van het beleid moet de basis zijn van de heroverweging.

Voor de besparingsmaatregelen bij de begrotingsopmaak 2022 hebben we deels kunnen putten uit de Vlaamse Brede Heroverweging om de overheidsfinanciën te saneren. Ook al draait een (brede) heroverweging niet uitsluitend om het vinden van bezuinigingen – via heroverwegingen kunnen ook middelen voor nieuw beleid worden vrijgemaakt.

De Vlaamse Brede Heroverweging, die bewust breed is gedefinieerd, heeft reeds gezorgd voor enkele gerichte beleidskeuzes. De volgende, voorliggende stap is om verschillende uitgaventoetsingen/spending reviews te bepalen, die specifiekere uitgavenposten verder onder de loep nemen (VR 2021 1911 MED.0394/1TER). Er zijn momenteel acht onderwerpen voorgesteld om de komende jaren verder te onderzoeken. Deze uitgaventoetsingen zorgen voor een systematische verankering van 'evidence based policy' in het beleids- en begrotingsproces.

7. Provisies

In de Algemene Toelichting wordt gesteld dat de jaarlijks voorziene buffer van 100 miljoen (in VAK en VEK) wordt opgetrokken met 25 miljoen voor onvoorziene omstandigheden en eventueel de noden in het kader van de Oekraïne.

Ik kan akkoord gaan met dergelijke buffer maar vind het niet verstandig dat deze is geïntegreerd in de algemene provisie, die ook dienstig is voor de indexaties en uitvoering CAO.

Zou de minister, met het oog op de leesbaarheid van een begroting, willen overwegen beide items te onderscheiden met een aparte provisie?

Antwoord

De jaarlijks voorziene buffer van 100 miljoen euro VAK en VEK (provisie voor onverwachte gebeurtenissen, voorzien op begrotingsartikel CB0-1CBG2AB-PR) wordt opgetrokken met 125 miljoen euro VAK en 175 miljoen euro VEK om eventuele noden in het kader van Oekraïne op te vangen of andere budgetbehoefte naar het einde van het jaar te kunnen opvangen.

Het is inderdaad zo dat dit provisie-artikel ook gebruikt wordt om andere provisionele kredieten te voorzien. De belangrijkste hiervan betreft de indexprovisie, maar daarnaast worden bijvoorbeeld ook de provisie endogene groei en pool der parastatalen voorzien op dit begrotingsartikel. In één van de volgende begrotingsrondes kan in het kader van transparantie zeker eens worden bekeken of een opdeling eventueel mogelijk is.

8. Provisie Programmatische Aanpak Stikstof (PAS)

Bij de provisie merk ik ook op dat er bijkomend 226 miljoen in VAK wordt voorzien voor de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS). In totaal staat daar nu 326 miljoen VAK gedekt door amper 22 miljoen VEK.

Kan de minister mij bevestigen dat hier de oorzaak zit voor de hoger genoemde stijging van het globale VAK tegenover het VEK?

Antwoord

Bij de BO 2022 was er 100 miljoen euro VAK en 33 miljoen euro VEK voorzien op de provisie voor de programmatische aanpak stikstof. Bij de BA 2022 zijn deze kredieten aangepast aan de bedragen zoals voorzien in budgettaire tabel in de conceptnota PAS (VR 2022 2302 MED.0068/2): 326 miljoen euro VAK en 22 miljoen euro VEK. Deze kredietbijstelling is inderdaad een belangrijke verklarende factor

voor de sterkere stijging van de geconsolideerde beleidskredieten dan de vereffeningskredieten bij de BA 2022 (zie ook antwoord op vraag 5).

9. Opkoopregeling voor varkens

In de Algemene Toelichting (blz. 49) staat dat er nog dit jaar een opkoopregeling voor varkens zal aangeboden worden in het kader van afbouw veestapel.

Dat kan weliswaar beslist worden, want daarvoor is er voldoende VAK, maar er kan amper betaald worden, want er is slechts 22 miljoen VEK voor alle maatregelen 2022.

Bovendien zal dergelijke wanverhouding in de begroting 2023 en volgende leiden tot substantiële bijkomende middelen in VEK om de 326 miljoen VAK te betalen.

Hoe zal de minister zorgen dat hij over voldoende middelen zal beschikken om boeren effectief uit te betalen wanneer er varkens opgekocht worden?

Wil deze Vlaamse regering gekend zijn onder de slogan "koop nu, betaal later" zoals bij de VISA-kaarten?

(Het Vlaams Belang opteert in ieder geval voor "boter bij de vis", ook al gaat het over varkens...)

Antwoord

Zoals opgenomen in de conceptnota PAS (VR 2022 2302 MED.0068/2) werd er bij begrotingsaanpassing 2022 reeds een provisie van 326 miljoen euro aan VAK's voorzien voor het nemen van beslissingen omtrent het flankerend stikstofbeleid. Deze VAK's behelzen echter een ruimere periode dan enkel 2022, aangezien de in 2022 niet vastgelegde middelen zullen geruiterd worden naar volgende begrotingsjaren.

Er werd verder een tabel opgenomen met de geplande spreiding van de VEK's voor de jaren 2022-2024, waarbij er voor 2022 inderdaad 22 miljoen euro is voorzien.

Toewijzing provisie PAS 2022-2024 - met ruiter op provisie					
	VAK	VEK			Totaal VEK
		2022	2023	2024	2022-2024
Natuurherstel	85		35	40	75
VLIF-investeringen AEA-stallen	30		30		30
Afroming slapende NER's	12	12			12
Compensatie nulbemesting	3			3	3
Stopzettingsregeling donkeroranje	60			20	20
Stopzettingsregeling varkens	136	10	126		136
TOTAAL	326	22	191	63	276

Van deze 22 miljoen euro werd 10 miljoen euro voorzien in 2022 voor de stopzettingsregeling voor de varkensboeren. In 2023 werd nog eens 126 miljoen euro voorzien voor deze maatregel.

Gezien het feit dat 2022 ondertussen reeds vrij ver gevorderd is en de regelgeving omtrent de stopzettingsregeling voor varkens nog niet gefinaliseerd is, lijkt het qua timing realistisch dat het zwaartepunt van deze maatregel in 2023 zal liggen.

10. Provisies Sociaal Akkoord Welzijn / Versterken Onderwijs

De Toelichting zwijgt in alle talen, maar in de Administratieve Uitgavenbegroting bij F&B, blz. 4, is er een onderscheiden behandeling te vinden van de provisie Sociaal Akkoord Welzijn en de provisie Voor Versterken Onderwijs.

Voor het Onderwijs wordt de provisie verminderd met 241,4 miljoen (rest nog 10,9 miljoen van de 252,4 miljoen (was eerst 250 miljoen maar + index), terwijl voor Welzijn de provisie gewoon blijft staan naast het feit dat ze niet werd geïndexeerd hoewel het ook lonen betreft.

Kan de minister mij uitleggen waarom Onderwijs sneller bediend wordt dan Welzijn, terwijl de incentive voor Welzijn toch de eerste bedoeling was?

Antwoord

De verdeling van de provisie voor versterken onderwijs (CB0-1CBG2AJ-PR) wordt besproken in de Algemene Toelichting in het hoofdstuk 4.5 “Bespreking per beleidsdomein” en meer specifiek de bespreking van het beleidsdomein Onderwijs en Vorming, subhoofdstuk 4.5.4 van de Algemene Toelichting BA 2022.

Zoals aangegeven in het antwoord op schriftelijke vraag 123 van 10 januari 2022 betrof de verhoging van de provisie voor versterken onderwijs van 250 miljoen euro naar 252,4 miljoen euro geen indexatie, maar de toevoeging aan dit budget van het restbedrag van de voorziene middelen voor de onderwijscao's van 2018.

De indexatie van de kredieten op beide provisie's is op een gelijke wijze voorzien. De nodige middelen zijn voorzien op de indexprovisie. Bij verdeling van de kredieten over de welzijns- of onderwijsbegroting wordt binnen de bij regeerakkoord gemaakte afspraken betreffende indexatie gekeken of en hoeveel index er nodig is.

Bij de BA 2022 is er effectief 241,4 miljoen euro overgeheveld van de provisie voor versterken onderwijs naar de onderwijsbegroting. Er is echter ook gekeken of het mogelijk was de provisie voor het sociaal akkoord welzijn (geheel of gedeeltelijk) over te hevelen naar de WVG-begroting. Deze oefening is echter niet op tijd rond geraakt. Er is daarom afgesproken om de kredieten in 2022 nog via herverdelingsbesluit te herverdelen uit de provisie en bij de volgende begrotingsronde opnieuw te bekijken of de provisie structureel kan worden verdeeld. In geen geval is het de bedoeling de provisie voor welzijn in 2022 niet op de WVG-begroting te laten landen of inhoudelijk beide provisie's anders te behandelen.

11. Financiële Operaties

Globaal daalt het krediet met 97,9 miljoen tegenover de BO 2022.

Deze daling verbergt evenwel een stijging met 16,2 miljoen (tot 49,6 miljoen) voor nieuwe financieringen op lange termijn.

Op zich zijn dit nog bescheiden bedragen, maar ze geven wel aan dat de kentering is ingezet: de tijd van gratis geld is voorbij en dat is voor België, in mindere mate voor Vlaanderen, een negatieve boodschap.

Hoe zal de minister hiermee rekening houden in de toekomst?

Antwoord

De voorbije jaren heeft de Vlaamse overheid gebruik gemaakt van de zeer lage rentevoeten om zich te financieren aan een vaste rentevoet voor de volledige looptijd van de financiering. Bovendien werden obligaties uitgegeven met lange looptijden tot zelfs dertig jaar. Hierdoor kunnen we voor de uitstaande schuld nog jaren genieten van deze heel lage rentevoeten die we recent gekend hebben.

Voor nieuwe leningen die in 2022 aangegaan worden zal de rentestijging uiteraard wel een invloed hebben. En de kentering lijkt inderdaad ingezet naar hogere rentetarieven. Voor de begroting 2022 zal de invloed beperkt zijn, het effect zal pas ten volle meespelen in de begroting van de volgende jaren.

Zoals ik ook al in de commissie meegedeeld heb, dienen er de volgende jaren opnieuw buffers aangelegd te worden en dient er daarom zo snel als mogelijk teruggekeerd te worden naar een begroting in evenwicht. Op deze manier dient er in de toekomst niet langer geleend te worden voor het dempen van begrotingstekorten maar enkel voor uitgaven waar een actief tegenover staat want dat is een ander verhaal.

Bijlage 1

Hieronder wordt een overzicht gegeven van de herverdeelde bedragen vanuit de centrale coronaprovisie bij beleidsdomein FB en de coronaprovisie bij beleidsdomein WVG in 2022. Het herverdeelde VAK en VEK wordt per beleidsdomein en per maatregel weergegeven.

Beleidsdomein EWI

Beleidsdomein	Vanuit welke provisie werd herverdeeld?	Korte omschrijving maatregel waarvoor werd herverdeeld	Herverdeeld VAK (in duizend euro)	Herverdeeld VEK (in duizend euro)
EWI	Coronaprovisie FB	Extra beheersvergoeding PMV voor heropstartlening en overbruggingslening	350	350
EWI	Coronaprovisie FB	Overbruggingslening	50.000	50.000
Totaal EWI			50.350	50.350

Beleidsdomein WVG

Beleidsdomein	Vanuit welke provisie werd herverdeeld?	Korte omschrijving maatregel waarvoor werd herverdeeld	Herverdeeld VAK (in duizend euro)	Herverdeeld VEK (in duizend euro)
WVG	Coronaprovisie FB	BVR van 21 januari 2022 tot regeling van een compensatiesubsidie voor de organisatoren van kinderopvang en kleuteropvang en van maatregelen voor de gezinnen in de kinderopvang en de kleuteropvang naar aanleiding van de gevolgen van het COVID-19-virus, wat betreft de verlenging ervan	5.819	5.819
WVG	Coronaprovisie FB	BVR van 21 januari 2022 tot regeling van een compensatiesubsidie voor de organisatoren van kinderopvang en kleuteropvang en van maatregelen voor de gezinnen in de kinderopvang en de kleuteropvang naar aanleiding van de gevolgen van het COVID-19-virus, wat betreft de verlenging ervan	2.372	2.372
WVG	Coronaprovisie FB	Mobiele teams - lonen	993	993
WVG	Coronaprovisie FB	Mobiele teams - werking	100	100
WVG	Coronaprovisie WVG	Contactonderzoek jan-mei 2022	21.092	21.092
WVG	Coronaprovisie WVG	Contact tracing Hosting Genesys Platform en telefoniekosten jan-juni 2022	5.496	5.496

Beleids-domein	Vanuit welke provisie werd herverdeeld?	Korte omschrijving maatregel waarvoor werd herverdeeld	Herverdeeld VAK (in duizend euro)	Herverdeeld VEK (in duizend euro)
WVG	Coronaprovisie WVG	Contact tracing Databank hosting en onderhoud jan-juni 2022	492	492
WVG	Coronaprovisie WVG	Qvax.be hosting en onderhoud jan-juni 2022	92	92
WVG	Coronaprovisie WVG	Coronalert hosting en onderhoud jan-juni 2022	64	64
WVG	Coronaprovisie WVG	Vaccinatiecode databank jan-jun 2022	232	232
WVG	Coronaprovisie WVG	Ondersteuning IFC door E&Y jan-jun 2022	238	238
WVG	Coronaprovisie WVG	Diverse ICT toepassingen o.a. Doclr (PCR reservation tool) onderhoud en updates jan-jun 2022	134	134
WVG	Coronaprovisie WVG	Afhandeling van risicohoudend medisch afval van de vaccinatiecentra	111	111
WVG	Coronaprovisie WVG	Communicatiecampagne vaccinatie	-	1.000
WVG	Coronaprovisie WVG	Versturen uitnodigingen en certificaten	-	3.906
WVG	Coronaprovisie WVG	Project management COVID 19 vaccinaties	-	854
WVG	Coronaprovisie WVG	Vaccinnet+	820	820
WVG	Coronaprovisie WVG	Verlenging vaccinatiecentra t.e.m. april 2022 Vaccinatie 5-11 jarigen	11.229	5.469
WVG	Coronaprovisie FB	Verlenging vaccinatiecentra t.e.m. april 2022 Vaccinatie 5-11 jarigen	3.129	8.889
WVG	Coronaprovisie FB	Subsidiëring aan de huisartsenkringen om de test- en triagecapaciteit te garanderen voor de periode lopende van 1 december 2021 tem 31 maart 2022	-	1.488
WVG	Coronaprovisie FB	Besluit van de Vlaamse Regering tot toekenning van een subsidie van alternatieve testinitiatieven voor de periode van 1 december 2021 tem 31 maart 2022	370	508
WVG	Coronaprovisie FB	Verlenging vaccinatiecentra t.e.m. april 2022	-	78.050
WVG	Coronaprovisie FB	Verlenging vaccinatiecentra 1 mei 2022 - 31 december 2022	22.004	22.004
WVG	Coronaprovisie FB	DXC ontwikkelingskost	162	162
WVG	Coronaprovisie FB	DXC helpdesk + ondersteuning en opleiding VC	390	390
WVG	Coronaprovisie FB	WhatsApp	4	4

Beleids- domein	Vanuit welke provisie werd herverdeeld?	Korte omschrijving maatregel waarvoor werd herverdeeld	Herverdeeld VAK (in duizend euro)	Herverdeeld VEK (in duizend euro)
WVG	Coronaprovisie FB	DXC voorraadbeheersysteem	52	52
WVG	Coronaprovisie FB	Verwerking afval	117	117
WVG	Coronaprovisie FB	Team TOVAX	746	746
WVG	Coronaprovisie FB	Communicatie: verderzetting ondersteuning Gezondheid en Wetenschap	32	32
WVG	Coronaprovisie FB	Campagne	500	500
WVG	Coronaprovisie FB	Centraal callcenter – ondersteuning mailbox	137	137
WVG	Coronaprovisie FB	Consultancy ondersteuning VO	602	602
WVG	Coronaprovisie FB	Opslag en distributie ZiekenhuisHUB	454	454
WVG	Coronaprovisie FB	Opslag en distributie Medista	1.572	1.572
WVG	Coronaprovisie FB	VCDB en Doclr Systeem - Ontwikkeling	194	194
WVG	Coronaprovisie FB	Smals consultancy	207	207
WVG	Coronaprovisie FB	Onderhoud VCDB en Doclr	180	180
WVG	Coronaprovisie FB	Qvax	62	62
WVG	Coronaprovisie FB	Vaccinnet	1.419	1.419
WVG	Coronaprovisie FB	Druk/verzending brieven /brief	7.411	7.411
WVG	Coronaprovisie FB	Centraal Callcenter	1.019	1.019
WVG	Coronaprovisie FB	Rapportering - ZorgAtlas	572	572
WVG	Coronaprovisie FB	Rapportering - personeelskost	742	742
Totaal WVG			91.361	176.797